

Mózes ötödik könyve az Újtestamentumban

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 5Mózes 8:3; Máté 4:1-11;
Apostolok cselekedetei 7:37; 10:34; Galata 3:1-14;
Zsidók 10:28-31

„Meg van írva: Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Istennek szájából származik” (Mt 4:4).

Az egész Újszövetséget áthatja az Ószövetség, vagyis az ihletett újszövetségi írók tekintélyes forrásként idézték az ószövetségi ihletett írókat. „Meg van írva” (Mt 4:4) – mondta Jézus, ami alatt azt értette, hogy „Meg van írva az Ótestamentumban”. Arról is beszélt, hogy „az Írásoknak be kell teljesedniük” (Mk 14:49, ÚRK), azaz az ószövetségi Szentírásnak. Amikor pedig az Emmaus felé vezető úton találkozott két tanítvánnyal, nem valamilyen csodatétel által fedte fel magát előttük, hanem „Mózesről és valamennyi prófétáról kezdve elmagyarázta nekik mindazt, amelyek felőle megíratk az Írásokban” (Lk 24:27, ÚRK).

Az újszövetségi írók folytonosan visszatértek az Ószövetséghez, akár közvetlenül idézve belőle, akár utalva rá, akár hivatkozva bizonyos történetekre, próféciákra, hogy állításait megerősítsék vagy igazolják.

A gyakran idézett, hivatkozott könyvek közé tartozik Mózes ötödik könyve (A zsoltárok könyve és Ézsaiás próféta könyve mellett). Máté, Márk, Lukács és Az apostolok cselekedetei, János, Róma, 1-2Korinthus, Galata, Zsidók, a pásztori levelek és a Jelenések egyaránt visszanyúlnak Mózes ötödik könyvéhez.

Ezen a héten megvizsgálunk néhány példát ezek közül, és megnézzük, hogy milyen igazságot, jelenvaló igazságot találunk bennük.

„MEG VAN ÍRVA”

Mt 4:1-11 szakaszában hogyan felelt Jézus a pusztában Sátán megkísértő szavaira? Milyen fontos tanulságot találunk a válaszában?

Jézus nem bocsátkozott vitába Sátánnal, hanem egyszerűen a Szentírást idézte, mert Isten Igéje *„élő és ható, és élesebb minden kétélű kardnál”* (Zsid 4:12, ÚRK). Az idézett szövegek minden esetben Mózes ötödik könyvéből származnak. Milyen érdekes, hogy a pusztában Jézus olyan írásból idézett, amit Izrael népe is a pusztában kapott!

Az első kísértés alkalmával Jézus 5Móz 8:3 versét idézte, amelyben Mózes számba vette, annyi éven át hányféleképpen gondoskodott az Úr az ókori Izraelről a pusztában, mannáat is adott nekik. Mindez részét képezte annak a folyamatnak, amely által meg akarta tisztítani, lelki tanulságokra elvezetve őket. Ezek közé tartozott az is, hogy *„az ember nemcsak kenyérral él, hanem mindazzal, ami az ÚR szájából származik”* (5Móz 8:3, ÚRK). Isten étellel táplált benneteket, de a lelki táplálékot is biztosította. Nem vehetitek el csak az elsőt, a második nélkül! Jézus a kenyér hasonlatával élve fordult Mózes ötödik könyvéhez, úgy dorgálta meg Sátánt, aki kételyt akart ébreszteni benne. A második kísértéskor Jézus 5Móz 6:16 verséhez fordult, ahol Mózes a Masszánál történt lázadás esetét idézte fel a nép előtt (lásd 2Móz 17:1-7). *„Meg ne kísértésétek az Urat, a ti Isteneteket, miképpen megkísértettétek Masszában!”* A „kísértés” szó még jelentheti azt is, hogy „próbára tesz”. Az Úr már többszörösen is megmutatta nekik hatalmát és készségét arra, hogy ellássa őket, de abban a pillanatban, amint valami nehézség támadt, így kesergett a nép: *„Vajon közöttünk van-e az ÚR, vagy sem”* (2Móz 17:7, ÚRK)? Isten Igéjének ebből a történetéből merített Jézus, amikor megdorgálta Sátánt. A harmadik kísértéssel Sátán azt akarta elérni, hogy Krisztus leboruljon előtte és imádja őt. Leplezetlen, vérlázító módon mutatta ki, hogy ki is ő valójában és pontosan mit akar. Jézus minden vita nélkül megdorgálta Sátánt, megint csak Isten Igéjét, *Mózes ötödik könyvét* idézve, ahol az Úr arra figyelmeztette népét, hogy mi történik, ha elhajolnak és más isteneket kezdenek imádni. *„Féljed az Urat, a te Istenedet, őnéki szolgálj”* (5Móz 6:13), vagyis csak Őt, egyedül Őt szolgálják!

Hogyan tanulhatunk meg mindinkább erőt meríteni az Ige tanulmányozásából, hogy az életünkben jobban tükröződjön Jézus jelleme, és mi is ellen tudjunk állni Sátán kísértéseinek?

ISTEN NEM SZEMÉLYVÁLOGATÓ

5Mózes 10. fejezetében ismét Izrael történelmére utalva tanítja hűségre a népet Mózes, azonban még mást is mondott a figyelmeztető szavai között.

Mi a lényege 5Móz 10:17-19 verseinek? Miért időszerű ez az üzenet Isten népe számára ma?

A „személyválogató” kifejezés egy héber szókép fordítása, ami szó szerint azt jelenti, hogy nem „emel fel arcokat”. Az eredete bizonyos elképzelések szerint olyan jogi helyzetre vezethető vissza, amelyben a bíró vagy a király a perbe fogott ember arcába néz, és a státusza alapján (hogy fontos vagy jelentéktelen személy-e) hoz ítéletet. *Mózes ötödik könyve* itt arra utal, hogy nagy ereje és hatalma ellenére az Úr nem így bánik az emberekkel. Státuszától függetlenül mindenkivel igazságos. Ez természetesen Jézus életében is megmutatkozott, abban, ahogyan viszonyult még a társadalom által leginkább megvetettekhez is.

Olvassuk el ApCsel 10:34, Róm 2:11, Gal 2:6, Ef 6:9, Kol 3:25 és 1Pt 1:17 verseit! Hogyan jelenik meg 5Móz 10:17 gondolata ezekben az igékben?

Mindegyik utalás esetében más volt az adott helyzet (Efezusban Pál figyelmezteti az urakat: gondolják meg, hogyan bánnak a szolgálkkkal; a Római levélben azt tárgyalja, hogy az üdvösség vagy kárhozat kérdésében nincs különbség zsidók és pogányok között), viszont mindegyik igehely *Mózes ötödik könyvére* vezethető vissza, arra a gondolatra, hogy Isten nem személyválogató. És ha az „isteneknek istene, és uraknak Ura; nagy, hatalmas és rettenetes Isten” (5Móz 10:17) nem kivételez, akkor mi sem járhatunk el úgy!

Különösen abban mutatkozik meg az evangélium, ahogyan Pál a Római levélben alkalmazza ezt a gondolatot: mindegy, milyen a társadalmi állásunk, *egy cipőben járunk*. Bűnösök vagyunk mindannyian, szükségünk van Isten megmentő kegyelmére. A jó hír pedig az, hogy Jézus Krisztus mindannyiunknak felkínálja a megváltást, bármi legyen is a státuszunk!

Milyen gyakran esik meg, hogy talán nem nyíltan, de mi is „felemelünk arcokat”? Hogyan mutat rá a kereszt ennek a magatartásnak a bűnös voltára?

„ÁTKOZOTT, AKI FÁN FÜGG”

Mit ír Pál Gal 3:1-14 szakaszában, ami ma nekünk is sokat mond? Hogyan használja fel 5Móz 21:22-23 és 27:26 verseit?

Keresztény körökben sajnos általában azt próbálják igazolni ezzel a páli levéllel, hogy nem kell megtartani a törvényt, a Tízparancsolatot. Erre az évrre hivatkozva vetik el a negyedik parancsolatot, mintha annak az egynek a megtartása - szemben a többi kilencével - törvényeskedés volna - az, amivel itt foglalkozik Pál. Pál azonban nem a törvény ellen beszél, és a szakaszban semmi nincs, ami igazolná a szombat parancsolatának megszegését. A kulcs Gal 3:10 versében található: „*a törvény cselekedeteiben bízók átok alatt vannak*” (ÚRK), majd következik 5Móz 27:26 versének idézete. Nem a törvény betartása a kérdés, hanem az, ha valaki „*a törvény cselekedeteiben*” bízik, ami bűnös emberek számára igencsak problémás, sőt egyenesen lehetetlen dolog. Pál itt azt mondja, hogy nem a törvény cselekedetei révén üdvözülünk, hanem Krisztus értünk vállalt halála által, ami hit által tulajdoníttatik nekünk. Azt emeli ki, amit Krisztus tett értünk a kereszten. Érvelésében ismét visszautal Mózes *ötödik könyvére*, ekkor 5Móz 21:23 versére. Jézushoz hasonlóan Pál is kijelenti: „*meg van írva*”, ezzel az Ószövetség tekintélyére utal. Ezek után idéz egy olyan szövegből, amely szerint kivégezték azt, aki főbenjáró bűnt követett el, majd talán mások elrettentésül felakasztották egy fára. Ezt viszont Pál annak szimbólumaként idézi, amit Krisztus értünk vállalt helyettes halálával: „*átokká*” lett értünk, a törvény átka, a halál nehezedett rá. Minden embernek ez lenne a sorsa a törvényszegés miatt. Az evangélium jó híre viszont az, hogy az átkot, ami bennünket sújtana, Ő vette magára a kereszten, „*hogy a Lélek ígését elnyerjük hit által*” (Gal 3:14).

Vagy ahogy Ellen White írja: „Senki más, csakis Krisztus menthette meg az elbukott embert a törvény átkától és hozhatta ismét összhangba a mennyel. Krisztus kész volt magára venni a bűn terhét és szegyenét - a bűnét, amely annyira sérti a szent Istent, hogy miatta az Atyának és a Fiúnak el kellett válnia egymástól” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 37. o.).

Gondoljunk bele, mi várna ránk, ha az általunk elkövetett rossz dolgok jogos büntetése sújtana! Krisztus azonban magára vállalta vétkeink büntetését, hogy nekünk ne kelljen elszenvedni azt. Milyen reakciót váltson ki belőlünk tehát az áldozata?

„PRÓFÉTÁT TÁMASZT NÉKTEK AZ ÚR”

Az Úr újból és újból figyelmeztette Izraelt, hogy ne kövessék a környező népek szokásait, hanem inkább Isten bizonyoságaiként éljenek közöttük (5Móz 4:6-8). 5Móz 18:9-14 szakaszában Mózes ismét óva intette a népet. Konkrét dolgokat említett: „Mert mindazt útálja az ÚR” (5Móz 18:12, ÚRK). Ebben az összefüggésben mondta, hogy „Légy feddhetetlen az ÚR, a te Istened előtt” (5Móz 18:13, ÚRK).

Miről szól 5Móz 18:15-19 szakasza? Vessük ezt össze ApCsel 3:22 és 7:37 verseivel! Hogyan idézi Péter és István 5Móz 18:18 versét?

Mózes azt eleveníti fel, hogy amikor Isten kinyilatkoztatta a törvényét (2Móz 20:18-21), Izrael népe kérte őt, hogy közbenjáró legyen Isten és öközöttük. Ekkor ígérte meg Mózes kétszer is (5Móz 18:15, 18), hogy az Úr majd egy prófétát támaszt, olyat, mint ő. Ez azt jelenti ebben az összefüggésben, hogy Mózeshez hasonlóan az a próféta is közbenjár majd a népért az Úrnál.

Évszázadokkal később Péter és István szintén Jézusra utalva idézte ezt a verset. Péter szerint Jézusban teljesedett mindaz, amiről „Isten... szolt szent prófétái által” (ApCsel 3:21, RÚF), tehát a vezetőknek engedelmesséniük kell neki, a szavainak. Péter a zsidók által jól ismert verset közvetlenül Jézusra vonatkoztatta, azt fejezve ki ezzel, hogy meg kell bánniuk, amit vele tettek (ApCsel 3:19).

Azután pedig ApCsel 7:37 versében, amikor István más összefüggésben ugyan, de szintén Jézusról prédikált, ő is visszautalt erre a híres ígéretre, ismét hangsúlyozva, hogy rá mutat ez az ígélet. Kifejtette, hogy Mózes a történelmi szerepében, a zsidók vezetőjeként Jézus előképe volt. Péterhez hasonlóan István is azt igyekezett bemutatni a népnek, hogy Jézusban teljesedett a prófécia, ezért hallgatniuk kell rá. Szemben az ellene felhozott vádakkal, miszerint István „Mózeset és az Istent” (ApCsel 6:11, RÚF) káromolta volna, ő arról beszélt, hogy Jézus a Messiás, benne teljesedett mindaz, amit Mózes által Isten megígért.

Hogyan világítanak rá ezek a versek is Jézus központi szerepére az egész Bibliában? Miért Krisztus áll minden bibliai tanítás középpontjában?

RETTENETES DOLOG

A zsidókhöz írt levél a maga mélységes és fenséges stílusában valójában a Jézusban hívő zsidóknak szóló hosszú, buzdító beszéd. *Maradjatok hűségek az Úrhoz!* - erre intette őket. A hűségnek természetesen az Isten iránti szeretetből kell fakadnia, méghozzá a lényé, a jelleme, a jósága miatt, amit a legjobban Krisztus keresztje nyilatkoztatott ki. Alkalmanként az embereknek szüksége van némi emlékeztetőre azzal kapcsolatban, hogy milyen rettenetes következményei lesznek a hűtlenségnek. Vagyis tudatában kell lennünk, hogy ha végül nem fogadjuk el, amit Jézus értünk tett, megfizetve bűneink büntetését, nekünk kell fizetnünk azokért, és „*ott lesz majd sírás és fogcsikorgatás*” (Mt 22:13, ÚRK), azt pedig az örök pusztulás követi.

Olvassuk el Zsid 10:28-31 verseit! Pál szavai szerint ez hogyan vonatkozik ránk is?

A zsidó hívőket az Isten iránti hűségre biztatva Pál érdekes módon *Mózes ötödik könyvét* idézi, ami egy korábbi időben szintén a zsidó hívőknek szóló felhívás volt az Isten iránti hűségre! 5Móz 17:6 versét említette, miszerint aki halálos bünt követett el, azt legalább két tanúnak a bizonyoságtétele után ítélték el. Ezzel azt akarta érzékeltetni, hogy ha az Ószövetség idején a hűtlenség következménye halál volt, „*Gondoljátok meg, mennyivel súlyosabb büntetésre méltó az, aki az Isten Fiát megtapossa, és a szövetség vévérét, amellyel megszenteltetett, tisztátalannak tartja, és a kegyelem Lelkét megcsúfolja*” (Zsid 10:29, ÚRK)? Vagyis ti már több világosságot és igazságot ismertek, mint ők, tudtok arról az áldozatról, amit Isten Fia a ti bűnökötökért meghozott, tehát ha hűtlenné lestek, sokkal nagyobb kárhoztatás alá estek, mint ők! Ezek után Pál ismét visszatér *Mózes ötödik könyvéhez*, ezúttal 5Móz 32:35 verséhez, hogy érvelését alátámassza. Tekintettel mindarra, amit Krisztusban kaptak, mivel tudatában vannak annak, hogy az Úr milyen hatalmas dolgot tett értük, Isten, aki korábban kijelentette: „*Enyém a bosszúállás*”, majd „*megítéli az ő népét*” (Zsid 10:30) a hűtlenségükért és hitehagyásukért. Végtere is Ő ítélte meg az atyáikat, akik még nem láthatták Isten szeretetének a kereszten történt teljesebb kinyilatkoztatását, amit viszont az újszövetségi korban élő zsidók már ismerhettek. Alapjában véve azt mondta tehát Pál, hogy *Hallgassatok a fityelmeztetésre!*

„*Mert megítéli az Úr az ő népét*” (5Móz 32:36). Egyedül miben reménykedhetünk az ítélettel kapcsolatban (Róm 8:1)?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Az Ószövetség idézi önmagát (vagyis próféták idéznek például Mózes öt könyvének verseiből vagy utalnak azokra), de az Újszövetség is tele van ószövetségi idézetekkel, utalásokkal és hivatkozásokkal. A *zsoltárok könyve*, *Ézsaiás próféta könyve* és *Mózes ötödik könyve* a leggyakrabban idézett iratok közé tartozik. Az újszövetségi írók gyakran idéznek a Septuagintából (LXX), amit görög Ótestamentumnak is szoktak nevezni. Ez a héber Biblia legrégebbi ismert, görög fordítása. A Biblia első öt könyvét, a Tórát, más néven a Pentateukhoszt a Kr. e. 3. században fordították le, az Ótestamentum többi részét pedig a Kr. e. 2. században.

Sokat tanulhatunk a bibliamagyarázat módjáról abból, ahogyan az ihletett újszövetségi írók viszonyultak az Ószövetséghez. Az egyik első tanulság pedig az lehet, hogy sok mai bibliakutatótól eltérően ők soha nem kérdőjelezték meg az Ótestamentum könyveinek a hitelességét vagy tekintélyét. Az írásaikban semmi nem jelzi például azt, hogy kételyeik lettek volna az ószövetségi történetek történelmi valóságát illetően, Ádám és Éva létezésétől kezdve a bűneseten, majd az özönvízen át Ábrahám elhívásáig és így tovább. Az ezeket kérdésesként beállító „tudományos kutatás” csupán emberi szkepticizmus (kétkedés), aminek nem lehet helye hetednap adventisták szívében és gondolataiban.

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Tekintettel a sok világosságra, amit hetednap adventistaként ismerhetünk, mekkora a felelősségünk, hogy hűségesek maradjunk ahhoz, amit kaptunk?
- 2) Olvassuk el újból 5Móz 18:9-14 szakaszát! Milyen mai megnyilvánulási formái vannak ezeknek az „utálatosságoknak”? Hogyan győződhetünk meg arról, hogy biztosan elkerüljük ezeket?
- 3) A Krisztus kereszthalálának egyetemes érvényét ismerő keresztényeknek miért kell tartózkodni a személyválogatástól (lásd a hétfői tanulmányt)? Hogyan ismerhetjük fel magunkban ezt a hajlamot? Vajon nem becsapni próbáljuk magunkat, ha tagadjuk, hogy legalábbis hajlamosak vagyunk erre? Ebből a helytelen hozzáállásból hogyan gyógyíthat ki bennünket a kereszt – ha mindig gondolunk rá?

TAMASKA GYULA: A KEVESET IS ÁLDD MEG, JÉZUSOM!

Amit én tudok Rólad, még nagyon kevés:
terített asztalodon csak morzsa-szededegetés,
szabad szemmel a déli napba nézés,
s titkaid erdőjében ösvénykeresés.

Amit én tudok Terólad, nagyon kevés.
Még nem hit-alap... Hajszált eresztő gyökér,
ami, ha majd megszentelt talajodba ér,
akaratod szerint nő, lombosodik, él.

És akkor..., ha megértem, élem igédet,
rügybe fakasztod gyermeki hitemet,
s harmatként szórod rá békességedet.
Mindezt - kegyelemből... Mert szeretsz engemet.

Hajolj le hát hozzám, nyisd ki szirmaimat,
hogy be tudjam fogadni áldásaidat;
ne csak kérjem, értsem is meg csodáidat,
s a legnagyobbat, hogy hallod imáimat!